

להתהוות

הלימוד היומי בספרי חסידות

לשבוע הבעל"ט
ספה"ק מאור עינים (חיי שרה)

יום	מד"ה
ראשון	זהו ויהיו חיי
שני	זהו שכתוב רפאות
שלישי	כמו שאמר הכתוב
רביעי	כלל העולה
חמישי	וכל זה על ידי עד ד"ה ואברהם זקן

להצטרפות למנוי לחוברת החודשית עד הבית
ניתן להירשם 07474-61616

גליון שבועי לגילוי אור הנשמה ע"פ משנת הבעש"ט הק' ותלמידיו

פרשת פינחס תשפ"ד / גליון שי"ז

0722 531 385

השבוע בקו

כל רורפיה השינוה
כנ"ה ניתן להאזין שיעורים
נפלאים על
**עבודת ימי
בין המצרים**
כפי חשבו המספיעים שליט"א
בשלושה 9 ובשלושה 30

רוח אפנו

נקודה מתוך דא"ח כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ליבוני חסידות

עבודת הפרשה מספרי החסידות - בשפת המעשה

הגלות העמוקה היא כשאנו מקושר לשכינה שנמצאת עמנו בגלות, והעצה לכך היא ביטול ומסירת נפש

בכל גלויותינו השכינה הקדושה איתנו, כדי שנוכל להתחבר
משם להש"ת ולהגאול. כמו שפירש הבעש"ט הקדוש זי"ע וז"ל
מתנה אפרים, וי"ך על הפסוק "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך
גם עלה" (בראשית מו, ד), שכשהש"ת מוריד אותנו בגלות וחשכות
כדי לתקן שם, הרי הוא נמצא איתנו שם, שנוכל להתחבר משם
להש"ת ולעלות.

ואפילו כשאדם ח"ו שגג וחסא, עם כל זה אם שב מיד הרי הוא
קשור להש"ת. אבל כשח"ו הויד ועבר ושנה נעשה לו כהיתר, אז
רוח השטות מבלבלת אותו לגמרי ושוכח מהקשר שלו להש"ת.
וכן כשאומר "אחטא ואשוב" (וימא פ"ח מי"ט) הרי מנתק את עצמו
בדעת מהש"ת ח"ו, ולכן אין מספיקין בידו לעשות תשובה.

וזהו גלות השכינה. כי באמת אף בתוך הגלות אפשר להתקשר
לשכינה הקדושה, אבל הגלות האמיתית היא כשאנו מתקשר.

והעצה לצאת מהגלות הזאת ולהתחבר שוב להש"ת היא ביטול
ומסירת נפש. היינו שיעשה את מצוות הש"ת בלי שום חשבונות
אם הוא קרוב או רחוק, אלא שהוא יהודי חלק אלוך ממעל,
וכך וכך רוצה האלוך הנורא, ועל ידי זה נתעורר אצלו הקשר
להש"ת. וזהו תיקון השכינה שנקראת "אני" - על ידי "אין",
הביטול ומסירת הנפש.

וכן בכללות, כשרואים גלות כללית, שיש הסתר פנים ויש יהודים
שמבולבלים בדעתם ואינם מקושרים להש"ת רח"ל, תפקידנו
הוא לעבוד את הש"ת בבחינת ביטול ומסירת נפש. לעשות
רצונו יתברך בלי חשבונות, ומכיון שכל ישראל ערבים זה לזה,
על ידי זה יאיר ה"אין" בעוד נשמות ישראל.

וזהו פירוש הכתובים (כה, א). "וישב ישראל בשיטים" - שכלל
ישראל נתבלבלו ברוח שטות וחס ושלוש עברו על רצונו יתברך,
"וירא פנחס", ואמרו על כך חז"ל "ראה ששם שמים נתחלל"
(סנהדרין צב), היינו שראה שאין ישראל מקושרים לשכינה הקדושה,
"ויקח רומח בידו" - עשה מעשה של מסירת נפש כדי לרומם שם
שמים, "וקנא לאלקינו" - בעבור אלקינו, היינו שעל ידי זה קישר
את כלל ישראל לאלקותו יתברך, וזהו המשך הכתובים "בקנאו
את קנאתי בתוכם", שהביא אורו יתברך בתוך לבבות בני ישראל.

מקור: רעוא דרעיון פנחס תשע"ח; הדעה והדיבור שצ"ח

1000 גליונות לזיכוי הרבים

נכתב וירדנו החשוב
הרה"ח ר' משה הלוי שישא שליט"א
לזיל הולדת בני למול טוב
מכתב מן העש"ט ור"ה לזיל חתן וזכר

תבין אותם

במבט שטחי, נראה שמנהיג ישראל צריך להיות מי שיעמוד על האמת וידרוש
מהם יותר שלימות. אך אין זה נכון כלל

כן פקוד איש על העדה, שמנהיג לישראל יהיה גם כן מלמד זכות על ישראל. הקב"ה בעצמו מלמד זכות עלינו, הוא יודע את יצרנו וכי בשר ודם אנחנו, הירח' נמצאת ב'בשר', הוא מלווה את ההתמודדות שלנו, ועל כן הגם שאין אנו עובדים בתמידות לדאבון לבנו, הוא מלמד עלינו זכות. ואת זה אמר משה רבינו, שהקב"ה ימנה מנהיג על העדה הדומה לבוראו. מנהיג שמלמד זכות. מי שדומה לבוראו לו ראה ויאה להיות מנהיג ישראל.

כל אחד מנהיג

במבט שטחי, נראה שמנהיג ישראל צריך להיות מי שיעמוד על האמת וידרוש מהם יותר שלימות. אך אין זה נכון כלל. מנהיג ישראל צריך להיות מי שהוא מבין יותר את הציבור וקשייו, מי שיכול יותר ללמד זכות על הציבור כשהוא לא משיג שלימות - זהו מנהיג ישראל! כי הוא דומה לבוראו! זוהי הצורה שבה הקב"ה מתנהג, וזהו הצורה שבה מנהיג אלקי צריך להתנהג.

הצדיקים מלמדים זכות! הם מבינים היטב את הקשיים של יהודי, את המורכבות הגדולה שבה הוא שרוי. הם אינם צריכים לטרוח ולהפוך עולמות כדי ללמד זכות, משום שעצם הדבר שיהודי נתון בגוף עב, וטרווד בפרנסה מבוקר ועד ערב, כבר מספיק די והותר כדי ללמד זכות. הם מבינים את הקשיים של יהודי, ורוצים לעזור לו.

ודבר זה נוגע לכל אחד. כאשר מדברים מ'מנהיג' - אין מדברים רק מרב רבי ורבן. כל יהודי יש לו איה מקום של הנהגה. המלמד בכתו והר"מ בשיעורו, אב עם ילדיו ובעל עם ביתו. משה רבינו מגלה לנו את דרכי הנהגה: הבנה! לימוד זכות! טוב לב! כשאתה מנהיג איפה שאתה מנהיג, תבין את הקשיים שאיתם פלוני מתמודד. אל תשפוט את חסרונותיו בביקורת ובצורה שלילית, אלא ההיפך, תנסה להבין איה קושי גורם לו להגיע למצב כזה; איזו נפש מורכבת מסתרת מאחורי מדרגתו הנחשלת. דווקא מתוך הבנה ולימוד זכות תוכל להשפיע עליו.

יש לחדד שה'הבנה' המדוברת אינה מהסוג הגויי המקובל כהיום: הכלה והכלה והכלה... הגויים מבקשים שתכיל ותבין את כל הרע שבעולם... לא זה הענין. הענין הוא, שיהודי הוא חלק אלוך ממעל, קדוש עליון, אלא שפשוט הכניסו אותו בתוך בשר ודם מלא יצרים רעות ומידות מושחתות, נו, כיצד אפשר שלא להבין אותו? וכי כיצד אפשר ללמד עליו חובה? הרי הדבר ברור שאין כאן שום רע, רק תנאי מחיה קשים שהנשמה ממש לא מתחברת איתם. חייבים אפוא ללמד זכות, "הכלל, יש ללמד זכות על ישראל מה שאינם עושים רצון הבורא בתמידות כמלאכים, מחמת שהם טרודים בפרנסתם".

בארגון פלוני לילדים עם קשיי התפתחות, הגו רעיון לפתוח בית חרושת של ממש. התכנית היתה שהילדים המתמודדים ילמדו לייצר רהיטים שונים בכוחות עצמם, וכך הם יתרגלו לעשות את הפעולות המורכבות שהם מתקשים בהן, וכך יצמידו את הפערים מול בני גילם.

אומר ועושה. מנהלי הארגון בנו את בית החרושת, ועכשיו הם יצאו לחפש מנהל. אנשים רבים שהתנסו בעבודות נגריה שלחו קורות חיים, אבל כשהם הופיעו לראיונות, הם נפסלו בזה אחר זה.

שאלה אחת שאל מנהל הארגון את כולם, ותשובתם היא שגרמה לפסילתם: "אם ה'עובדים' יתקדמו בעצלתיים, ותראו שהמפעל לא מביא את התפוקה המספקת והרווח הגאה, מה תעשו?".

"נפטר אותם", היתה תשובתם הצפויה של האנשים היצרנים במהותם. הם נפסלו כמובן מיד, הללו פשוט לא הבינו את העסק.

ואז הגיע איש חינוך, שלבו הרחום ואהבתו את הבריות ניווט את מהלכיו, וכשהוא נשאל מה יעשה אם הילדים העובדים יתעצלו - הוא ענה בחמלה רכה "אנסה לעזור להם...".

והתקבל מיד.

כמו שאתה לומד זכות

הרה"ק מבראדיטשוב זי"ע מלמד אותנו בפרשתנו מהי התכונה הנדרשת אצל מנהיג ישראל:

"פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר כו'. הכלל, יש ללמד זכות על ישראל מה שאינם עושים רצון הבורא בתמידות כמלאכים, מחמת שהם טרודים בפרנסתם. זהו שאברהם אבינו היה איש חסד, והיה מלמד זכות, ולכן נתן להם המלאכים לאכול, להראות להם הצטרות בשר ודם, כדי שלא ילמדו חובה על ישראל". המלאכים יורדים לעולם ומשתוממים: כיצד מתנהלים הדברים? הרי העסק הזה לא עובד כמו שצריך! אבל הם לא קולטים שהעסק הזה מתנהל בדווקא על ידי בשר ודם, וכשהם יבינו את זה, ויקלטו באיזו התמודדות קשה נתון קרוץ מחומר, הם פשוט יבינו שהעסק הוא לגמרי משוה אחר.

זהו שאמר משה 'אל אלקי הרוחות לכל בשר', שהאדם מחמת שהוא בשר ודם, הצטרות של אדם בפרנסתו, ומחמת זה הוא לפעמים אינו עובד ה' בתמידות. זהו שאמר 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר', כלומר שופט ומנהיג שילמד תמיד זכות על ישראל, כמו שאתה לומד זכות על האדם על שאינו עובד אותך בתמידות, כן ביקש משה שיעמוד מנהיג לישראל שילמד תמיד זכות על ישראל. זהו 'פקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר', כמו שאתה 'אלקי הרוחות לכל בשר', ואתה מלמד זכות עליהם,

הכל מהשי"ת

איך ההכרה שכל המעלות שלנו הם מהשי"ת, מביאה לאהבת חברים? ולמה באמת שאין לנו שום שמץ מעלה משל עצמנו?

משפיע: שלום וברכה אברהם יצחק.

אברהם יצחק: א גוט יאר, המתנתי כבר זמן רב לשיחה שלנו.

משפיע: אם אתה ממתין, מן הסתם יש לך איזה שאלה או עניין לדון בו.

אברהם יצחק: דווקא לא. אין לי שום שאלה או איזה נושא מיוחד. אני פשוט רוצה לשבת עם המשפיע ולשמוע, בטוח שיהיה איזה תועלת מזה.

משפיע: טוב, אם כן הייתי ממשיך בסוגיא שעסקנו בה עד עתה, הסוגיא של אהבת חברים. בעצם אני חושב שהנושא כבר מספיק ברור, אבל בכל זאת יש בנושא הזה כמה יסודות ומאמרים של הבעש"ט ז"ע שעוד לא הזכרנו אותם, ואם כבר עסקנו בסוגיא הזאת כל כך בארוכה חשבתי שמן הראוי ללמוד את היסודות והמאמרים הללו.

אברהם יצחק: נו, יסודות של הבעש"ט... בוודאי רצוני לשמוע.

משפיע: ננסה להתמקד בשני יסודות. **אלף**, שיהודי צריך להכיר שכל מעלה ומדריגה שיש לו, וכל העבודת השם שלו, הכל הוא מהשי"ת. וההכרה הזאת גורמת לאדם לאהוב את כל אחד ואחד ולהסתכל עליו בצורה חיובית. **בית**, כאשר אדם רואה פגם בחבירו, מראים לו בעצם את הפגמים שלו בעצמו. אין יכולת באדם לראות את הפגמים של השני? כל אחד רואה רק את הפגמים והחסרונות שלו!

אברהם יצחק: היסוד השני כבר שמעתי הרבה פעמים, שומעים את זה הרבה בשיחות בישיבה. אבל את היסוד הראשון אני לא קולט בדיוק, זה שהכל הוא מהשי"ת זה הרי פשוט, אבל מה זה קשור לאהבת כל אחד ואחד? איך זה גורם להסתכל באופן חיובי על כל אחד?

משפיע: אני מסכים עמך שאת היסוד השני שומעים הרבה פעמים, אבל זה לא כל כך פשוט כמו שאתה עושה את זה, צריכים לחיות עם זה, להרגיש את זה, ושזה גירום בלבנינו להסיר את הסתלות שלילית על אחרים. זה עבודה רבה, ואני מקווה שבנהיגה עליו העניין הזה הטיב. אבל נתחיל קודם כל עם היסוד הראשון שאמרנו, להאמין שכל מה שיש לך בעבודת השם הוא מהשי"ת. שאלת איך זה קשור לאהבת ישראל?

אברהם יצחק: נכון. היסוד עצמו ידוע, זה פשוט לכל אחד שכל מה שיש לנו הוא מהקב"ה, אבל איך זה מביא אותנו לאהבת ישראל?

גם האמונה, מאיתו יתברך

משפיע: זה אכן מה שאנחנו צריכים ללבן, ובכדי להבין את הדברים היטב נצטרך לעיין במקור הדברים בפנים. היסוד הזה כתוב בספר הקדוש 'פרי הארץ' של הרה"ק ר' מנחם מענדל מויספסקי ז"ע, שהיה מגדולי תלמידי המגיד הגדול ממעורטש ז"ע, ועוד זכה בילדותו לחזות באור פני קדשו של הבעש"ט ז"ע. הוא מבאר את היסוד הזה בספרו בפרשת שופטים. המאמר הוא באריכות ובעמקנות נפלאה, ואנו ננסה למצוא את הדברים הנוגעים לנו.

אברהם יצחק: ספר פרי הארץ... או אה, שמעתי שזה ספר עמוק מאוד.

משפיע: נכון, זה אמנם ספר עמוק, אבל יש שם הרבה מאוד יסודות נחוצים, ועניינים נפלאים בעבודת השי"ת. ואנחנו ננסה ללמוד מעט מדבריו הקדושים שם, הוא מתחיל לומר כך: **"כללא דמילתא, שאע"פ שאנחנו התחלת אפס קצהו של עבודתו יתברך אם לא באמונתו אמונת אומן, פירוש שמיעוט נקודת אמונתו בו יתברך גם כן מאתו יתברך, כי הוא הנותן לו לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"**. והיינו אתה צריך להאמין שכל האמונה שיש לך וכל העבודת השם שיש לך, הכל הוא מהשי"ת! הקצת אמונה שיש לך - **"מיעוט נקודת אמונתו בו יתברך"** - הכל הוא מהשי"ת! זה בכלל לא תלוי בך! אין לך במה להרגיש טוב עם עצמך כאשר יש לך אמונה או איזה עבודה, כי לא עשית כלום בשביל זה. זה פשוט מתנה מהשי"ת.

זה היסוד והכלל שעל זה הוא מייסד את כל המאמר שם, שכאשר האדם מבין נקודה זאת כראוי, לא שייך בכלל שזילזול ביהודי אחר, או שירגיש שיש בו איזה מעלה שאין בחבירו, כי ברור לו שכל מה שיש לו הוא מתנה מאת הקב"ה והוא לא עשה בשביל זה כלום! וכאשר הקב"ה

רוצה, ייתן את זה לחבירך בדיוק כמו שנתן לך, ואולי עוד יותר מזה. וממילא אפילו אחד שהוא עובד השם גדול מאוד, לא שייך בכלל שזילזול או ריגוש איזה מעלה בעצמו, כי כל המעלות שיש בו בכלל לא תלויים בו!

אברהם יצחק: אני לא מבין. מה הפירוש שזה לא תלוי בך? אז מה העבודה שלי בנושא האמונה ועבודת השם? הרי האמונה תגיע לי כן אפילו אם אני לא אעשה כלום?

משפיע: לא. אם לא תעשה כלום לא יתן לך הקב"ה אמונה. אתה צריך לעשות כל מה שביכולתך לקנות את האמונה ועבודת השם, ואז הקב"ה נותן לך משמים את האמונה וקירבת השי"ת.

אברהם יצחק: אז זה כן תלוי בי? למה הוא אומר שזה לא תלוי בי בכלל?

דחף את ההר הגדול...

משפיע: את זה הפיר הארץ' עצמו שואל, והתירוץ שמתרץ הוא, שהאמונה שהקב"ה נותן לך היא בכלל לא לפי ערך ההשתדלות שאתה עשית. נכון אמנם שהקב"ה דורש שאנו נעזר מלמטה (אתעורר ותלמא) איזה השתדלות להגיע לאמונה, אבל ההשתדלות הזאת שלעצמה אינה מביאה אותנו בכלל לאמונה, לולא שהקב"ה עוזר לנו ונותן לנו אמונה. ולכן אין האדם יכול להתפאר בעצמו על האמונה שיש לו, כי מה שיש לו זה פשוט מתנה מן השמים, אלא שהמתנה הזאת ניתנת רק למי שעשה איזה השתדלות.

אברהם יצחק: אני לא תופס. אם משמים נותנים מתנה רק למי שעושה השתדלות, אז כן קצת תלוי בי, אז יש לי כן במה להתפאר על חבירי שלא עשה את אשר נדרש ממנו, ולכן לא קיבל את המתנה מהשי"ת?

משפיע: שתי תשובות בדבר, והם מבוארים היטב בהמשך דבריו. קודם כל צריך להבין שהמתנה היא לא לפי ערך העבודה כלל. כשתבין את זה תראה שאין שום מציאות להתפאר בזה, משל למה הדבר דומה, לאחד שהתבקש לדחוף הר גדול, וכאשר אומר שאינו מסוגל, אומרים לו שיעשה איזה דחיפה קטנה רק כמה שיכול, וכאשר התחיל בדחיפה קטנה הופיע מאחוריו כח עליון שדחף את ההר! האם יוכל להתפאר שדחף הר גדול? האם יוכל בכלל לייחס את עקירת ההר בדחיפה שדחף הוא בעצמו? הרי העזר שניתן לו הוא בכלל לא ביחס לתוצאה! אלא מאי? העזר הזה ניתן רק כאשר השתדל ועשה את הקצת שיכול לעשות, אבל התוצאה אינה ביחס כלל למה שעשה. זה בעצם מאמר חז"ל על כח היצר - **הנפש היא ביכולת האדם כלל להתגבר עליו ולולא עזר השי"ת**.

אברהם יצחק: מה פירוש שזה לא לפי הערך? ומתי כן אומרים שהתוצאה היא בערך המעשים שלנו?

משפיע: פשוט מאוד. אם נדרש מ'מונף' לדוגמא להרים כמות גדולה של אבנים, שהמונף הזה יכול להרים אמנם משאות כבדים, אבל המשא הזה כבר כבד מדי, אומרים לו שיתחיל להרים את המשא הזה, ויסייעו אותו מלמטה במונף אחר, על זה היינו אומרים שהמונף הזה הצליח להרים את המשא בכוחות משותפים, כיון שחלק גדול מהמשא היה יכול להרים בעצמו, והיה צריך רק סיוע להשלים את המלאכה; וכמו ב'מאצינג', כאשר אחד נותן סכום, ואחר נותן סכום כנגדו, אפילו אם נותן סכום גדול יותר מהראשון, אבל זה ביחס לסכום שנתן הראשון. אבל אדם הדוחף את ההר, רגמוחן לומר שנתן את ההר בכוחות משותפים... הרי אין לו שום התחלה ושייכות במושג של דחיפת ההר, כל הדחיפה נעשתה רק על ידי הסיוע מלמעלה, אלא שלמעשה דרשו שיתחיל לדחוף בכוחות עצמו, כאלו עושה משהוא, וזה מעורר את הסיוע מלמעלה. אבל באמת עושה הכל רק השי"ת. זאת אומרת שכל כולה היא מתנה, בכלל לא לפי ערך העשייה.

אברהם יצחק: ולענייננו, איך יוצא מזה שלא לזלזל באחרים?

משפיע: כי כאשר אני מזלזל באחרים, זאת אומרת שאני מרגיש שאני עשיתי משהוא! אפילו שאני יודע שהקב"ה עזר לי, אבל אני מרגיש שאני עשיתי משהוא, והקב"ה נתן לי כי עשיתי את שלי, ומהו יכול לבוא ולזולל בחבירי שלא עשה את מה שאני עשיתי, ולכן לא הגיע למה שהגעתי. אבל ברגע שאני תופס שאני בעצמי גם לא עשיתי כלום ביחס למה שקיבלתי, ואני מבין שכל מה שיש לי הוא ממש מתנה מהקב"ה, בלי שום שייכות וקשר למה שעשיתי, לא ארגיש שום מעלה כלפי חברי.

אברהם יצחק: אבל בכל זאת, למה אני צריך להרגיש שלא עשיתי כלום? הרי את הקצת הזה הנדרש ממני לעשות עשיתי, וחבירי לא עשה את זה, למה שלא ארגיש את המעלה שלי כלפי חברי?

שקל מול חצי שקל

משפיע: הבה נשאל אותך באמת: האם אתה מרגיש את המעלה שלך כלפיו רק בגלל שעשית איזה משהוא יותר ממנו? אף אחד לא מתפאר על חבירו בגלל משהוא אחד קטן שעשה יותר ממנו! ההתפארות והמעלה המורגשת היא מהתוצאה שהגיעה. נכון? והתוצאה הזאת הרי אמרנו עתה שזה רק מתנה, זה מתנה שלא ביחס כלל לעומת הקצת שעשית.

למה הדבר דומה כאשר אחד עושה מאצינג כזה; אתה נותן שקל אחד לצדקה, והוא נותן לעומתך מאה מיליון דולר, ואילו חברך שנתן רק חצי שקל, נתן השני כנגדו רק מאה דולר. האם תוכל להסתובב בגאווה סביב הבנינים הגדולים שנבנו מהכסף שלך? הרי לכסף הזה אין שום קשר למה שאתה עשית! הן אמנם נכון שאתה היית צריך לעשות את המשהו הקטן הזה, אבל עם המשהו הזה לא היית יכול להתפאר על חברך; וכי ראית מימך אחד שנותן שקל מתפאר על נדיבותו יותר מחבירו שנתן חצי שקל? אלא מאי? אתה מתפאר עם התוצאות, ושוכח שכל התוצאות לא קשורים בכלל אליך, והכל מתנה גמורה מאת השי"ת.

אברהם יצחק: או אה, עכשיו זה ברור. אני רק מקוה שזה ייקלט בי. כי נראה לי שאנחנו מורגלים לחשוב אחרת לגמרי...

משפיע: נכון, ולכן אנו לומדים את דבריהם הקדושים של תלמידי הבעש"ט ליישר את הדעת והשכל שלנו, להבין ולהסתכל על הדברים באופן הנכון. ובכל אופן, זה התשובה הראשונה לעניין שלנו, שעל אף שהדבר תלוי באיזה השתדלות, אבל המתנה הניתנת היא בכלל לא לפי ערך. והתשובה השנייה המבוארת בדברי הפיר הארץ' היא, שבכלל לא מוכרח שהפעולה שלנו גורמת לקבל מתנה, ויכול להיות שיהיה אדם שיעשה את ההשתדלות שלו ועדיין לא יקבל כלום, ואילו חבירו שעשה איזה השתדלות, ויכול להיות שעשה אפילו פחות מהראשון, והוא יקבל מלמעלה סיוע ועזר נפלא במתנה גמורה מן השמים. עכשיו מבינים הרבה יותר שהאדם הזה שקיבל את המתנה משמים לא יוכל בשום אופן להתפאר על חבירו ולזלזל בו, כי על אף שהוא עשה אמנם איזה השתדלות, אבל המתנה הרי בכלל לא תלויה בו, כי הרי חבירו עשה גם הוא השתדלות, ואולי אפילו יותר ממנו, ועדיין לא קיבל כלום, ובמה איפה יתפאר על חבירו? הרי כל מה שיש לך לא קשור אליך בכלל, הכל מתנת שמים, וגם זה שמצא חן בעיניו הקצת שעשית, גם זה לא תלוי בך אלא בו יתברך.

אברהם יצחק: רגע, מה הפשט בזה? למה אחד מקבל והשני לא? למה באמת המציאות היא שיוכל להיות אחד שיעשה יותר ולא יקבל כלום, והשני שיעשה פחות ממנו ועדיין יקבל מתנות מלמעלה?

משפיע: התשובה על זה היא 'כבשי דרחמנא', אלו דברים נעלמים השייכים רק לבורא עולם. אין לנו שום מושג והבנה בדרכי השי"ת והנהגותיו עם בריותיו. ואנו צריכים רק להאמין ולדעת שהכל בחשבון צודק ודיישר גמור, אלא שאין לנו שום מציאות ושייכות להבין את הדברים, וכאשר קולטים כראוי את הדברים, ומשננים את דבריו הקדושים **"שמיעוט נקודת אמונתו בו יתברך גם כן מאתו יתברך, כי הוא הנותן לו לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"**, זה מביא אותנו להבין שאין בנו עצמינו שום מעלה עצמית, וכל מה שיש לנו הוא הכל מאת השי"ת, וממילא אין שום מציאות להתפאר על השני.

אברהם יצחק: ברור מאוד. אני מקווה אכן שנוכח לשנן את הדברים ולזכור אותם. יישר כח.

<p>לענין הרה"ח ר' ישראל יצחק בן סוף שולמית דברנו ל'סביבה' ת.ש.פ.ג. הרבני ע"י המשפחה וע"י</p>	<p>נרבת הרה"ח ר' יהודה קרויס ש"יט"א לרגל הולדת בנו למול טוב</p>	<p>ברכת מזל טוב שליחה בזה לירידינו החשוב הרה"ח ר' משה מרדכי לויפער שליט"א לרגל הולדת בנו למול טוב מסת מן המעשים טובים וחסדיו מסת מן המעשים טובים וחסדיו מסת מן המעשים טובים וחסדיו</p>	<p>ברכת מזל טוב שליחה בזה לירידינו החשוב הרה"ח ר' אברהם יצחק בר"א פערל שליט"א לרגל הולדת בנו למול טוב מסת מן המעשים טובים וחסדיו מסת מן המעשים טובים וחסדיו מסת מן המעשים טובים וחסדיו</p>
--	---	--	--

שפע בלי סוף

למה אנו רואים את הבריאה כמציאות בפני עצמה ולא כחלק ממציאות האלוהית? ואיך המציאות הזו משתנה בשבת? ואיך זה מביא לתענוג שהוא בלי גבול?

א

יומא דנשמתא

"שבת יומא דנשמתא" - בשבת קודש הקב"ה מאיר ומשפיע נשמה ואור וחיות בעולם, וכמאמר הכתוב "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" - בששת ימי המעשה ברא הש"ת את כל הנבראים המוגבלים והחומריים שהם הגוף והכלי של העולם, "ביום השביעי שבת וינפש" - וינפש הוא מלשון 'נפש' (כמו שדרוש חז"ל), שבשבת האיר הש"ת והשפיע נפשיות וחיות בעולם. ולכן נאמר "ויכל אלקים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה" - שדווקא בשבת נגמרה מלאכת שמים וארץ, בזה שבו האיר הש"ת והשפיע בחינת נפש ונשמה בעולם, אבל מלאכת שבת שמי המעשה לעצמם הם כגוף בלא נשמה, שאינו נחשב לכלום. ומכל מקום נאמר "וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו" - ובו ביום לא עסק הש"ת במלאכת שמים וארץ - כי הארת והשפעת הנשמה שהשפיע הש"ת ביום השבת היה ע"י השביתה עצמה, וכמאמר הכתוב "שבת - וינפש" שע"י השביתה עצמה השפיע את בחי' הנפש.

וכמו שנתבאר במאמר הקודם שכל מלאכת שמים וארץ מכונה בשם 'בריאה' שהוא מלשון 'לבר' (שפירושו מבחון), כי כאשר הש"ת עוסק בבריאתם הרי זה כמי שכביכול יוצא מעצמו ועוסק בדבר שחוץ ממנו, שהרי הוא ית' פשוט בתכלית הפשיטות ואינו גוף ואין בו שום חומר וגבול - ולכן כאשר מהווה את הנבראים החומריים בעלי ישות וגבול מאין ליש הרי זה כביכול כמי שיוצא מעצמו, (ומהאי טעמא מכונה מעשה שמים וארץ בשם 'מלאכה'; כי עסק המלאכה הוא מין יציאה מעצמות האדם להיות משועבד אל המלאכה, ולכן אפי"ש שאצל הש"ת לא שייך שום שיעבוד ושום יציאה מעצמו, מ"מ בערך הנבראים הרי פעולה זו שהש"ת משפיע שפע, שבו נסתר מהותו, הרי זה מכונה 'מלאכה' וכיציאה מעצמו).

אבל כאשר הש"ת משפיע נפש ונשמה בשבת, אינו חשוב כמלאכה ואין כאן יציאה מעצמו ח"ו, כי הנשמה חלק אלוהי ממעל והוא הארה והאצלה מעצם זיו אורו, ולמה הדבר דומה לאדם ששוכן בנח מהעסק בדבר שאינו לפי רוחו וטעמו, וחוזר לעסוק בדבר החביב הנוגע לו עצמו שלא חשבא מלאכה, כי עוסק בעצמותו, (ולכן מכונה בשם 'אצילות' שהוא מלשון 'אצול', לעומת הבריאה שהוא מלשון 'לבר').

יש לעצור ולהעמיק קצת בדיבורים האלו.

ב

ימות החול - צמצום והתעבות השפע

ידועים דברי הוזהר הקדוש על הפסוק 'ויברך אלקים את יום השביעי, שמקשה, "כיון דלא משתכח ביה מזוני, מה ברכתא אשתכח ביה?" הרי בשבת עצמה לא ירד המן, ואיך אפשר לראות דווקא בה את היום המבורך? ועונה הוזהר הקדוש: "אלא כל ברכאן דלעילא ותחתא ביומא שבתא תליין, וכל שיתא יומין מיניה מתברכין, (כל הברכות שלמעלה ומטה תלויים ביום השביעי, וכל ששת הימים מתברכים ממנו), ומבואר מדבריהם שהשפע הגשמי שאנו רואים כל ששת הימים זהו כבר רק התוצאה של השפע, אבל את השפע עצמו אנו מקבלים בשבת קודש, אשר השפע הזה הוא שפע של הארה אלקי, שאפילו אין לו ביטוי בגשמיות, והמן לא יורד בו. וההארה האלוהית הזו היא המקור לכל השפע הגשמי של כל ששת הימים אשר כולם תלויים בו.

זהו מהחד לנו את הדברים עוד: שהשפעת הגופני והחומרי שבשבת ימי המעשה - והשפעת הנשמה שבשבת קודש, אינו בעצם שני מיני שפע, כי בעצם אף ההשפעה החומרי המוגבלת שבשבת ימי המעשה כבר נשפע באופן רוחני ונפשי בשבת הקודש, וההשפעה שבימות החול אינה אלא 'השתלשלות' והתעבות' של אותה השפעה אלקית של שבת קודש, ובספיקא מבואר שזה הכוונה שהש"ת משפיע שפעו 'מאין ליש', שבשבת קודש השפעה עדיין בבחי' אין' כלולה ודבוקה במקור העליון, ואין' זה גופא מתעבה בימי המעשה להיות בחי' יש מציאות חומרי.

הבנת הדברים הוא כי באמת כחו וגבורתו של הש"ת מלא עולם, וכל כח שאנו רואים בבריאה הוא רק כחו ית'; כל יופי שאנו רואים הוא מפייו ית', כל טובה שאנו רואים הוא טובו ית', וכל תענוג שאנו רואים הוא מתענוגו ית', וכן כל פרט בבריאה,

אשר הכל ניצוצי אורו ית' המתפשטים בכל חלקי הבריאה; אמנם לפי זה נשאלת השאלה למה אם כן באמת הבריאה עדיין נקראת 'בריאה' ולמה אין הבריאה עצם מציאות הבורא עצמו? הרי כל כולו מלא כוחו וכבודו, והוא ית' מחיה ומהווה כל פרט, ולמה אם כן הבריאה נחשבת למציאות בעצמה?

והתירוץ הוא, אין הכי נמי כל הבריאה הוא 'טובו וחסדו' 'כוחו וגבורתו' של הקב"ה, אמנם הש"ת משפיע את כל השפע הזה באופן של ניתוק, בצורה שהוא מוציא את זה מעצמו, כביכול. ולכן בשם 'בריאה' יכונה שהוא מלשון 'לבר', להורות שהשפע האלוהי יצא כביכול לחוץ ואינו אחד ומיוחד איתו ית', (והסיבה לזה הוא כידוע 'הצמצום' - שכביכול הש"ת צמצם הסתיר את מקור השפע מהנבראים, ולכן אנו רואים את כל שפע הטוב שבבריאה כמציאות העומדת בפני עצמו, ואף כאשר נשכיל ונדע שהש"ת הוא שבראם והמציאם מאין ליש, וכל כולם אינו אלא כחו וגבורתו של הקב"ה, מ"מ נרגיש אותם כמציאות לעצמם, ולא כעצם מציאות הבורא. (והרי זה כמו השערות של האדם, שנעצם אין בהם חיות, ולכן לא נרגש כאב כשחוטכים אותם, כי כבר יצאו והתנתקו מהאדם, אמנם מ"מ ניכר בהם כל כוחות האדם - וכידוע מחמת הספק שדרך השתעף אפשר לראות את כל הבניית צורת הנפש בכל פרטיה - ה.ד.ג.א. - כיון שנוצרו ונמשכו מגוף האדם).

ג

להתענג על מקור התענוגים

אמנם כל זה הוא בחינת ה'בריאה', אבל לבני ישראל יש את הכח לקבל שפע הטוב באופן של מלאכו (-מבפנים), כאשר השפע עדיין כלול במקורו בעצם אלוהותו ית', אשר זהו ענין 'אצילות' מלשון 'אצול' - שהוא כאשר השפע עדיין בבחי' אין' טרם התעבה והתגשם ויצא לחוץ, וכמו שביאר הרה"ק בעל התניא ז"ע את דברי הגמרא (מכות כד) 'זכבר היה רבי גמליאל ורבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא מהלכין בדרך, ושמעו קול המונה של רומי מפלטה [ברחוק] מאה ועשרים מיל, והתחילו בוכין ורבי עקיבא משחק, אמרו לו מפני מה אתה משחק? אמר להם ואתם מפני מה אתם בוכים? אמרו לו גוים הללו שמתחווים לעצבים ומקטרים לעבודת כוכבים יושבין בסח והשקט, ואנו בני הדומים רגלי אלהינו שרוף באש ולא נבכה? אמר להן: "לכן את מצחק! ומה לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה".

דברי עקיבא הם לכאורה לא מובנים, איזה קל וחומר הוא זה? ומה הוא עונה על הטענה שלהם? הרי המציאות היא שכלל ישראל נמצאים בגלות בצרות צרורות, והם יושבים בסח והשקט ומתענגים במעדני עולם. ומסביר היבעל התניא, שהעומק בדברי רבי עקיבא הוא, שהרי כל תענוגי רומי הם רק השתלשלות רחוקה מאורו ית', שהרי אין כל מציאות מבלעדו ית', ואמר רבי עקיבא, שאם במצב כזה של 'עוברי רצונו' - שהשפע 'עובר' ומשתלשל עד תחתית המדרגה ומנותק מרצונו ית' אנו רואים ריבוי כזה של תענוגים, הרי זה עצמו מראה לנו לאיזה תענוג נזכה פי כמה וכמה לאין ערוך כאשר נהיה במצב של 'עושי רצונו', ונדיבך בשפע הטוב כאשר הוא בבחי' 'מלאכו' - כלול בשורשו העליון, בדבקות ברצונו ית' מקור כל התענוגים האלו. ולא שיהיו גם לנו הרבה שוקי רומי... אלא נהיה דבוק בשורש והמקור של כל שוקי רומי וכל מציאות הבריאה כולה!

אמור מעתה שבשבת אנו זוכים להתענג בתענוגים כאשר אנו דבקים בשורש השפע, כאשר היא כלולה במקורה ושורשה, ואשר שם השפע מאיר באופן של בלי גבול 'נחלה בלי מצרים', וכל הטוב שיש בבריאה שנבראה בשבת ימי המעשה; הוא התעבות וצמצום מוגבל משפע העליון המאיר בשבת בלי מצר וגבול.

ד

שתי שבתות

וכאן יש שאלה, הרי לפי הדברים האמורים שענין השבת הוא מקור השפע, שממנו מסתעפים כל ששת הימים, לכאורה צריך להיות שבת קודם ששת ימי המעשה, ולא ביום השביעי כאשר כלתה המלאכה?

ובאמת שזה נכון, וכבר מצינו בחז"ל שיש הבחנה של 'שתי שבתות' ש'אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין, והתבאר עניינו בספרי המקובלים, שיש שתי הבחנות בשבת, השבת שלפני הבריאה, והשבת לאחרי הבריאה. ואכן מדרגה זו הוא סוד השבת שקודם הבריאה, שבה אנו דבקים ומקבלים את שפע העליון באופן של נחלה בלי מצרים כשהוא כלול במקורה ושורשה העליון.

אמנם שוב יש את בחי' השבת שאחר הבריאה, שגם אחר מלאכת הבריאה שבת הש"ת מכל מלאכתו - שכביכול הש"ת שב אל עצמותו, שגם אחר התעבות הבריאה מאין ליש בששת ימי המעשה, שב והאיר הש"ת את מציאותו ואורו כמו שהוא בהארת התגלות הנפשיות והנשמה. ואמלאק השבת שאחר הבריאה, הרי אחרי השבת נתעבה ונפרדה ממקור ושורשה העליון, שוב היתה שורה בחוץ באופן של נפרדות ופירוד ח"ו, וע"י הארת השבת שוב הבריאה חוזרת ודביקה בשורשה ומקורה העליון, בכח הארת והתגלות אור הנשמה המאיר בשבת. וכמו נשמת האדם המאירה ומחזרת את הגוף למקורה ושורשה, כי באמת הגוף והנשמה שורש אחד להם, אלא שהגוף נתעבה ונפרדה ממקורה, ובכח הנשמה - שנשארה כלולה במקורה - להאיר לגוף ולהחזירה למקורה ושורשה, ועד"ז הארת הנשמה המאיר בשבת, מעלה ומחזיר את כל מעשה שמים וארץ, להיות דבקים בשורש ומקור העליון.

וידוע שהשבת נבחנת לכמה מיני קדושות, ליל שבת ויום השבת, ומנחת שבת - עידן רעואו דרעוין, והנה בליל שבת מאיר ומתגלה בחי' השבת שלאחר הבריאה, וכמו שמוזכרין בתפילת ליל שבת "אתה קידשת את יום השביעי תכלית מעשה שמים וארץ", ולכן בטור או"ח מכונה ליל שבת בשם 'שבת של מעשה בראשית', ובו מתחיל להאיר הארת נשמתא דחיא, שע"ז אנו מקדשים את השבת, ומעלים ומחזירים את החומריות והגופניות של העולם להיות דבוק במקור ושורש העליון.

ושבו במנחת שבת אנו דבקים בבחי' השבת שלפני הבריאה, בדבקות באור הפשוט הבלתי בעל גבול, והנה דאינת מהרה"ק הר"מ מרימנוב ז"ע שלכן מכונה מנחת שבת - עידן רעואו דרעוין, כי בו מאיר הארת רצון העליון שהיה טרם הבריאה, אשר עליהו אתמר (בוזר וכתבתי האר"ל) 'כשעלה ברצונו הפשוט' לברוא את העולם, ובזמן זה כל העולמות כלולין ודבוקין בסוד הרצון העליון, בבחי' 'עושי רצונו', טרם 'עברם' והשתלשלותם והתעבותם מאין ליש בחי' 'עוברי רצונו'.

ולכן בתפילת מנחת שבת הנוסח "אתה אחד ושמן אחד", כי 'שמן' הוא סוד שפע העליון, אשר על ידו נתגלה שמו ב"ה, ובזמן רעואו דרעוין השפע כלול במקורו בסוד 'הוא ושמו אחד', וכמו שהיה קודם הבריאה, וכדאינת בפרקי דרבי אליעזר שקודם בריאת העולם היה 'הוא ושמו לבדו'.

ובזמן קיד זה אנו זוכין לבחי' 'נחלה בלי מצרים' - שהוא השפע העליון טרם הצמצום מאין ליש במדיה וגבול, ואשר הוא תענוג אין סופי בלי שום צמצום וגבול, (ואכן הפסוק 'האכלתיך נחלת יעקב' - שממנו למדו חז"ל שהמענה את השבת וזכה לנחלה בלי מצרים - נדרש בוה"ק על סודות רעואו דרעוין, לעומת ליל שבת שמבואר בוה"ק שהוא בסוד הכתוב "והרכיכתי על במתי ארץ" - שהוא ענין התעלות הארציות והתקשורתם בכח הארת הנשמה).

יזכנו ה'.

מעובד מתוך שיעורו הקבוע של המשפיע הגה"ח ר' בן ציון אפל שליט"א

רשימה / כללי וחיצי קודש ממאורי החסידות

'סוד מדע ועשה טוב' כשאתה עוסק בעשה טוב בתורה ועבודה, יהיה בעיניך שאתה 'סוד מדע' כאילו לא עשית דע כל ימי חיך.

הרה"ק ר' מרדכי מלעכעוויטש ז"ע (מידא דכיא, תהלים)

